Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL GERARD WILLIAM HOGAN
prezentate la 14 ianuarie 2020[1]

Cauza C-19/19

État belge
împotriva
Pantochim SA, în lichidare

[cerere de decizie preliminară formulată de Cour de cassation (Curtea de Casație, Belgia)]

„Cerere de decizie preliminară – Directiva 76/308/CEE – Asistență reciprocă în materie de recuperare a creanțelor – Directiva 2008/55/CE – Articolele 6 și 10 – Directiva 2010/24/UE – Articolul 13 alineatul (1) – Compensarea creanței fiscale recuperate în numele statului membru solicitant cu datoria fiscală a statului membru solicitat – Statutul creanței recuperate – Interpretarea termenului «privilegiu»”

I. Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară se referă la interpretarea articolului 6 alineatul (2) și a articolului 10 din Directiva 76/308/CEE a Consiliului din 15 martie 1976 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor rezultate din operațiuni cuprinse în sistemul de finanțare al Fondului European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA), precum și a prelevărilor agricole și a drepturilor vamale[2], precum și a articolului 6 al doilea paragraf și a articolului 10 din Directiva 2008/55/CE a Consiliului din 26 mai 2008 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor privind anumite cotizații, drepturi, taxe și alte măsuri[3].

2. Cererea de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unui litigiu între État belge (statul belgian) și societatea Pantochim SA, aflată în lichidare. În esență, întrebările preliminare vizează problema dacă o creanță fiscală deținută de Pantochim în raport cu statul belgian poate fi compensată cu o taxă pe valoarea adăugată (TVA) datorată statului german de aceeași companie. Pentru recuperarea datoriei în cauză, statul german a solicitat asistență din partea statului belgian în temeiul Directivei 76/308, astfel cum a fost transpusă în dreptul belgian.

3. Propunem să revenim acum la situația de fapt din prezenta cauză, dar este necesar mai întâi să prezentăm dispozițiile juridice relevante.

1 Limba originală: engleza.

2 JO 1976, L 73, p. 18, Ediție specială, 02/vol. 1, p. 35.

3 JO 2008, L 150, p. 28.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Directiva 76/308

4. Articolul 6 din Directiva 76/308, în versiunea sa inițială, prevede:

„(1) La solicitarea autorității solicitante, autoritatea solicitată procedează, în conformitate cu actele cu putere de lege sau actele administrative care se aplică în cazul recuperării unor creanțe similare apărute în statul membru în care se află sediul acesteia, la recuperarea creanțelor care fac obiectul unui titlu ce permite executarea acestora.

(2) În acest sens, orice creanță care face obiectul unei cereri de recuperare este considerată o creanță a statului membru în care se află sediul autorității solicitate […]”

5. Articolul 10 din Directiva 76/308, în versiunea sa inițială, prevede:

„Creanțele care trebuie recuperate nu beneficiază de niciun privilegiu în statul membru în care se află sediul autorității solicitate.”

2. Directiva 2008/55

6. Considerentul (1) al Directivei 2008/55 are următorul cuprins:

„Directiva 76/308/CEE a Consiliului din 15 martie 1976 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor privind anumite cotizații, drepturi, taxe și alte măsuri[…] a fost modificată de mai multe ori […] în mod substanțial. Este necesar, din motive de claritate și de raționalizare, să se codifice directiva menționată.”

7. Articolul 6 din Directiva 2008/55 prevede:

„La solicitarea autorității solicitante, autoritatea solicitată procedează, în conformitate cu actele cu putere de lege sau actele administrative care se aplică în cazul recuperării unor creanțe similare apărute în statul membru în care se află sediul acesteia, la recuperarea creanțelor care fac obiectul unui titlu ce permite executarea acestora.

În acest sens, orice creanță care face obiectul unei cereri de recuperare este considerată o creanță a statului membru în care se află sediul autorității solicitate […]”

8. Articolul 10 din Directiva 2008/55 prevede:

„Fără a aduce atingere celui de-al doilea paragraf al articolului 6, creanțele de recuperat nu se bucură neapărat de privilegiile creanțelor similare apărute în statul membru în care se află sediul autorității solicitate.”

3. Directiva 2010/24/EU

9. Directiva 2008/55 a fost abrogată începând cu 1 ianuarie 2012 prin articolul 29 din Directiva 2010/24/UE a Consiliului din 16 martie 2010 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri [4].

10. Articolul 10 alineatul (1) din Directiva 2010/24 prevede:

„La cererea autorității solicitante, autoritatea solicitată recuperează creanțele care fac obiectul unui instrument de executare în statul membru solicitant."

11. Articolul 13 alineatul (1) din Directiva 2010/24 prevede:

„În scopul recuperării creanței în statul membru solicitat, orice creanță cu privire la care a fost formulată o cerere de recuperare este tratată ca și când ar fi o creanță a statului membru solicitat, cu excepția cazului în care prezenta directivă prevede altfel. Autoritatea solicitată face uz de prerogativele conferite și de procedurile instituite în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative din statul membru solicitat care se aplică creanțelor cu privire la aceleași impozite sau taxe sau, în absența acestora, impozite sau taxe similare, cu excepția cazului în care prezenta directivă prevede altfel.

[…]

Statul membru solicitat nu este obligat să acorde creanțelor altor state membre preferințele acordate pentru creanțe similare apărute în respectivul stat membru, cu excepția cazurilor în care statele membre vizate convin altfel sau există dispoziții contrare în legislația statului membru solicitat. Un stat membru care acordă preferințe pentru creanțe[le] altui stat membru nu poate refuza acordarea acelorași preferințe pentru creanțe [identice] sau similare [ale] altor state membre, în aceleași condiții.

[…]"

12. Articolul 13 alineatul (5) din Directiva 2010/24 prevede:

„Fără a aduce atingere articolului 20 alineatul (1), autoritatea solicitată îi transmite autorității solicitante sumele recuperate aferente creanței, precum și dobânda menționată la alineatele (3) și (4) din prezentul articol."

B. Dreptul belgian

13. Articolul 12 din loi du 20 juillet 1979 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certaines cotisations, droits, taxes et autres mesures (Legea din 20 iulie 1979 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor privind anumite cotizații, drepturi, taxe și alte măsuri) (*Moniteur belge* din 30 august 1979, p. 9457, denumită în continuare „Legea din 20 iulie 1979") prevede:

„Autoritatea belgiană solicitată efectuează recuperările solicitate de autoritatea străină solicitantă ca și cum ar fi vorba despre creanțe născute în Regat[ul Belgiei]".

14. Articolul 15 din această lege prevede:

„Creanțele care trebuie recuperate nu beneficiază de niciun privilegiu."

4 JO 2010, L 84, p. 1.

15. Articolul 334 din loi-programme du 27 décembre 2004 (*Moniteur belge* din 31 decembrie 2004, p. 87006, denumită în continuare „Legea-program din 27 decembrie 2004”), în versiunea aplicabilă până la data de 7 ianuarie 2009, prevede:

„Orice sumă care trebuie restituită sau plătită unei persoane impozabile pe baza prevederilor legale privind impozitul pe venit, taxele asimilate, taxa pe valoarea adăugată, […] poate fi alocată fără formalități de funcționarul competent, pentru plata […] impozitului pe venit, a taxelor asimilate, a taxei pe valoarea adăugată, […] atunci când acestea din urmă nu sunt sau nu mai sunt contestate.

Paragraful precedent continuă să se aplice în cazul confiscării, cesionării, transferului sau în cazul în care există creanțe concomitente sau proceduri de insolvență.”

16. Articolul 334 primul paragraf din Legea-program din 27 decembrie 2004, astfel cum a fost modificat prin articolul 194 din loi-programme du 22 décembre 2008 (*Moniteur belge* din 29 decembrie 2008, p. 68649, denumită în continuare „Legea-program din 22 decembrie 2008”), și înainte de modificarea lui prin loi du 25 décembre 2016 (denumită în continuare „Legea din 25 decembrie 2016”), în versiunea aplicabilă situației de fapt începând cu 8 ianuarie 2009, prevede:

„Orice sumă care trebuie restituită sau plătită unei persoane, […] în cadrul aplicării legilor fiscale care intră în competența Service public fédéral Finances (Serviciul Public Federal de Finanțe), fie pentru care colectarea și recuperarea sunt asigurate de acest serviciu public federal […] poate fi alocată, fără formalități și la alegerea funcționarului competent, pentru plata sumelor datorate de această persoană în temeiul legilor [fiscale] aplicabile sau pentru regularizarea creanțelor fiscale sau nefiscale a căror percepere și recuperare sunt asigurate de Serviciul Public Federal de Finanțe […]. Această cerere se limitează la valoarea necontestată a datoriei cu privire la persoana respectivă.

Paragraful precedent continuă să se aplice în cazul confiscării, cesionării, transferului sau în cazul în care există creanțe concomitente sau proceduri de insolvență.”

III. Litigiul din procedura principală și întrebările preliminare

17. Pantochim este o societate pe acțiuni care a intrat în lichidare prin hotărârea din 26 iunie 2001 a tribunal de commerce de Charleroi (Tribunalul comercial din Charleroi, Belgia). În cursul procedurii de lichidare, Pantochim a achitat integral datoria preferențială privind TVA deținută de statul belgian.

18. Statul belgian a declarat de asemenea în cursul procedurii de lichidare o datorie a statului german de 634 275,50 euro reprezentând TVA plus dobândă. Această datorie privind TVA-ul (denumită în continuare „creanța germană privind TVA-ul”) a fost admisă ca o creanță negarantată. Din cererea de decizie preliminară ar rezulta că statul german a solicitat asistență în temeiul Directivei 76/308, astfel cum a fost transpusă în dreptul belgian, pentru recuperarea creanței în cauză privind TVA-ul.

19. Problema care ne preocupă în prezent survine ca urmare a faptului că Pantochim are o creanță fiscală semnificativă față de statul belgian. Atunci când statul belgian a indicat că intenționa să compenseze datoria sa fiscală față de societatea Pantochim cu creanța privind TVA-ul a statului german în temeiul articolului 334 din Legea-program din 27 decembrie 2004, lichidatorii societății Pantochim au reacționat introducând o acțiune în justiție împotriva statului belgian. Tribunal de première instance din Hainaut, division Mons (Tribunalul de Primă Instanță din Hainaut, divizia Mons) a decis că statul belgian nu era autorizat să invoce compensația datoriilor în cauză. În apel, cour d’appel din Mons (Curtea de Apel din Mons, Belgia) a confirmat această decizie prin Hotărârea din 27 iunie 2016 și a obligat statul belgian la plata sumei de 502 991,47 euro plus dobânzi către societatea Pantochim.

20. Statul belgian a formulat recurs la Cour de cassation (Curtea de Casație, Belgia). Acesta a considerat că Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) a încălcat printre altele articolul 6 alineatul (2) din Directiva 76/308 prin împiedicarea recuperării creanței statului german ca și cum ar fi fost vorba despre propria creanță. În plus, statul belgian nu consideră că o compensare a datoriilor în temeiul articolului 334 din Legea-program din 27 decembrie 2004 este un „privilegiu" în conformitate cu articolul 10 din Directiva 76/308.

21. Această instanță a subliniat o serie de constatări ale Cour d'appel din Mons (Curtea de Apel din Mons) care sunt contestate de statul belgian.

22. În primul rând, Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) consideră că „articolul 334 [din legea-program] nu exclude în mod expres dispozițiile Codului civil referitoare la compensație" care impun „existența a două datorii reciproce […] care trebuie să existe între aceleași persoane care acționează în aceeași calitate". Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) a arătat că, „chiar dacă creanța statului german poate fi recuperată ca o creanță proprie a statului belgian, ea rămâne o creanță a statului german", astfel încât „o compensație de drept nu este posibilă deoarece datoriile reciproce nu sunt între aceleași persoane, statul belgian dorind compensarea datoriei sale către [societatea Pantochim] cu datoria [societății Pantochim] către statul german". Aceeași instanță a arătat în continuare că, „chiar dacă compensația fiscală ar fi considerată o compensație *sui generis*", totuși articolul 334 din legea-program „nu extinde beneficiul compensației la alte creanțe decât cele ale statului belgian".

23. În al doilea rând, Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) a considerat că dispozițiile directivei nu modifică nimic din cele ce precedă întrucât, deși „ele prevăd, desigur, că creanțele pentru care se solicită asistența trebuie să fie recuperate ca o creanță a statului solicitat și în același mod", totuși „creanțele care trebuie recuperate beneficiază de privilegiile acordate creanțelor similare născute în statul membru în care se află sediul autorității solicitate numai dacă legislația acestui stat sau o convenție între statul solicitant și statul solicitat prevăd aceasta". Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) a adăugat că „în lipsa unei definiții în directivă, termenul «privilegiu» trebuie înțeles în sensul său obișnuit de avantaj sau de prerogativă".

24. În aceste condiții, Cour de cassation (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții de Justiție următoarele întrebări în vederea pronunțării unei decizii preliminare:

„1) Dispoziția potrivit căreia creanța care face obiectul unei cereri de recuperare «este considerată o creanță a statului membru în care se află sediul autorității solicitate», astfel cum prevede articolul 6 [al doilea paragraf] din Directiva [2008/55], care se substituie articolului 6 alineatul (2) din Directiva [76/308] trebuie interpretată în sensul că creanța statului solicitant este asimilată celei a statului solicitat, astfel încât creanța statului solicitant dobândește calitatea de creanță a statului solicitat?

2) Termenul «privilegiu» prevăzut la articolul 10 din Directiva [2008/55] și, înainte de codificare, la articolul 10 din Directiva [76/308] trebuie interpretat în sensul de drept de preferință care însoțește creanța, care îi conferă acesteia un drept de prioritate în raport cu alte creanțe în caz de concurs sau în sensul de orice mecanism care are ca efect, în caz de concurs, plata preferențială a creanței?

3) Posibilitatea administrației fiscale de a opera, în condițiile prevăzute la articolul 334 din Legea-program din 27 decembrie 2004, o compensație în caz de concurs trebuie considerată un privilegiu în sensul articolului 10 din directivele citate anterior?"

IV. Procedura în fața Curții

25. Pantochim, guvernele belgian și spaniol, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Curtea a decis să pronunțe o hotărâre fără parcurgerea fazei orale.

V. Analiză

A. Observații preliminare

26. În întrebările adresate Curții pentru pronunțarea unei decizii preliminare, Cour de cassation (Curtea de Casație) citează anumite dispoziții din Directiva 76/308 și din Directiva 2008/55. Nu se face nicio referire la Directiva 2010/24. Înainte de a examina întrebările preliminare, considerăm că este necesar mai întâi să se determine care directivă este aplicabilă *ratione temporis*. Acest lucru este important întrucât există anumite diferențe în modul de redactare a articolului 6 alineatul (2) din Directiva 76/308, a articolului 6 al doilea paragraf din Directiva 2008/55, precum și a articolului 10 alineatul (1) din Directiva 2010/24 și a articolului 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24, chiar dacă acestea sunt, desigur, echivalente în ceea ce privește domeniul de aplicare. Cu toate acestea, nu se poate spune același lucru despre articolul 10 din Directiva 76/308[5], despre articolul 10 din Directiva 2008/55 și despre articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24[6].

27. La punctul 20 din Hotărârea din 1 iulie 2004, Tsapalos și Diamantakis (C-361/02 și C-362/02, EU:C:2004:401), Curtea a reținut că, întrucât Directiva 76/308 guvernează numai recunoașterea și executarea anumitor categorii de creanțe care iau naștere în alt stat membru, fără a stabili norme privind nașterea sau întinderea acestora, dispozițiile acestei directive trebuie considerate simple norme de procedură. În opinia noastră, această afirmație a Curții se aplică și în ceea ce privește Directiva 2008/55 și Directiva 2010/24.

28. Potrivit jurisprudenței constante, normele de procedură se aplică în general tuturor litigiilor în curs de desfășurare la momentul intrării lor în vigoare, spre deosebire de normele de fond care de regulă sunt interpretate ca nefiind aplicabile unor situații apărute anterior intrării lor în vigoare[7].

29. Articolul 29 din Directiva 2010/24 prevede că Directiva 2008/55 se abrogă începând de la 1 ianuarie 2012, iar trimiterile la directiva abrogată se interpretează drept trimiteri la Directiva 2010/24[8]. Nu sunt prevăzute dispoziții tranzitorii în Directiva 2010/24.

30. În consecință, considerăm că în cazul procedurilor pendinte pe rolul instanței de trimitere este aplicabilă mai curând Directiva 2010/24 decât Directiva 76/308 sau Directiva 2008/55.

5 În versiunea sa originală.

6 Curtea a statuat deja la punctul 72 din Hotărârea din 29 aprilie 2004, Comisia/Consiliul (C-338/01, EU:C:2004:253) că „în ceea ce privește articolul 10 din Directiva 76/308, care prevedea că creanțele care trebuie recuperate nu beneficiază de tratament preferențial în statul membru în care se află sediul autorității solicitate, versiunea sa modificată rezultând din [Directiva 2001/44/CE a Consiliului din 15 iunie 2001 de modificare a Directivei 76/308 (JO 2001, L 175, p. 17, Ediție specială 02/vol. 14, p. 148)] prevede că astfel de creanțe nu se bucură obligatoriu de privilegiile creanțelor similare apărute în statul membru în care se află sediul autorității solicitate. O astfel de *modificare constituie o modificare substanțială a tratamentului creanțelor reglementat de Directiva 76/308*, întrucât echivalează cu o inversare a principiului aplicabil până atunci, potrivit căruia astfel de creanțe nu ar putea beneficia de un tratament preferențial în statul membru căruia i-a fost adresată cererea”. Sublinierea noastră.

7 Hotărârea din 1 iulie 2004, Tsapalos și Diamantakis (C-361/02 și C-362/02, EU:C:2004:401, punctul 19). La punctul 42 din observațiile sale, Comisia precizează că, având în vedere că cererea de decizie preliminară nu indică data la care statul german a formulat cererea de recuperare, nu se poate stabili care dintre cele trei directive este aplicabilă în procedura principală. Societatea Pantochim și guvernele belgian și spaniol fac referire atât la Directiva 76/308, cât și la Directiva 2008/55.

8 Directiva 76/308 a fost abrogată prin articolul 25 din Directiva 2008/55 începând cu 30 iunie 2008. A se vedea articolul 26 din Directiva 2008/55.

B. Prima întrebare

31. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească în esență dacă articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24, care prevede că „orice creanță cu privire la care a fost formulată o cerere de recuperare este tratată ca și când ar fi o creanță a statului membru solicitat”, trebuie interpretat în sensul că creanța statului membru solicitant (în prezenta procedură, Germania) dobândește statutul de creanță a statului membru solicitat (în prezenta procedură, Belgia).

32. Conform jurisprudenței constante, Directiva 76/308 a stabilit norme comune privind asistența reciprocă în vederea asigurării recuperării creanțelor privind anumite cotizații, drepturi și taxe [9]. Această afirmație se aplică și în ceea ce privește Directiva 2010/24 [10]. Într-adevăr, Directiva 2010/24 urmărește să extindă domeniul de aplicare al Directivei 76/308, astfel cum a fost codificată prin Directiva 2008/55, la creanțele care nu erau reglementate de aceasta din urmă pentru a proteja mai eficient interesele financiare ale statelor membre și neutralitatea pieței interne, precum și pentru a face ca asistența reciprocă în materie de recuperare să fie mai eficientă și mai eficace. În esență, având în vedere numărul tot mai mare de cereri de asistență, Directiva 2010/24 urmărește în general să faciliteze și să promoveze o astfel de asistență reciprocă [11].

33. Articolul 1 din Directiva 2010/24 prevede că această directivă stabilește normele în temeiul cărora statele membre urmează *să asigure asistența* în vederea recuperării, într-un stat membru, a tuturor creanțelor menționate la articolul 2, născute într-un alt stat membru. Articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2010/24 prevede că cererea de asistență poate fi făcută, printre altele, cu privire la recuperarea *tuturor impozitelor și a taxelor de orice fel* prelevate de către un stat membru sau în numele acestuia ori în numele Uniunii [12]. Potrivit articolului 10 alineatul (1) din Directiva 2010/24, la cererea autorității solicitante, autoritatea solicitată dintr-un stat membru recuperează creanțele care fac obiectul unui instrument de executare în statul membru solicitant.

34. La punctul 48 din Hotărârea din 26 aprilie 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282), Curtea a statuat că, „în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) din Directiva 2010/24, creanța cu privire la care a fost formulată o cerere de recuperare este tratată ca și când ar fi o creanță a statului membru solicitat, acesta din urmă fiind astfel obligat să facă uz de prerogativele conferite și de procedurile instituite în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative care se aplică creanțelor cu privire la impozite sau taxe identice sau similare în ordinea sa juridică” [13].

35. Cu toate acestea, este important să subliniem limitele acestor comentarii din Hotărârea din 26 aprilie 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282). Este clar din textul acelei hotărâri că în acel caz Curtea s-a referit la *obligațiile procedurale* ale statului solicitat. În consecință, considerăm că în timp ce articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24 impune ca creanțele unui stat membru

9 Hotărârea din 18 octombrie 2012, X (C-498/10, EU:C:2012:635, punctul 44 și jurisprudența citată).

10 Conform considerentului (1) al Directivei 2010/24, „[a]sistența reciprocă dintre statele membre pentru recuperarea creanțelor reciproce și a creanțelor Uniunii cu privire la anumite taxe și alte măsuri contribuie la funcționarea corectă a pieței interne. Aceasta asigură neutralitatea fiscală și a permis statelor membre să elimine măsurile discriminatorii de protecție în tranzacțiile transfrontaliere menite să prevină frauda și pierderile bugetare”. A se vedea de asemenea Hotărârea din 26 aprilie 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, punctul 42).

11 A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 martie 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, punctul 29). A se vedea de asemenea considerentul (4) al Directivei 2010/24 conform căruia „[p]entru a proteja mai eficient interesele financiare ale statelor membre și neutralitatea pieței interne, este necesară extinderea domeniului de aplicare a asistenței reciproce în materie de recuperare la creanțele legate de impozite și taxe care nu sunt încă acoperite de asistența reciprocă în materie de recuperare, în timp ce, pentru a putea răspunde creșterii numărului cererilor de asistență și pentru a obține rezultate mai bune, este necesar ca asistența să fie mai eficientă, mai eficace și mai ușor de pus în practică. Pentru realizarea acestor obiective sunt necesare adaptări semnificative, nefiind suficientă o simplă modificare a Directivei 2008/55/CE existente. Prin urmare, respectiva directivă ar trebui să fie abrogată și înlocuită cu un nou instrument juridic, care se bazează pe rezultatele obținute în urma aplicării Directivei 2008/55/CE, dar care oferă norme mai clare și mai precise acolo unde este necesar.”

12 Trebuie menționat că Directiva 79/1071/CEE a Consiliului din 6 decembrie 1979 de modificare a Directivei 76/308 (JO 1979, L 331, p. 10, Ediție specială 02/vol. 2, p. 6) a extins domeniul de aplicare al Directivei 76/308 prin includerea creanțelor privind TVA-ul.

13 A se vedea de asemenea prin analogie, în ceea ce privește Directiva 76/308, Hotărârea din 14 ianuarie 2010, Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11, punctul 43).

solicitant să fie considerate echivalente [14] *din punct de vedere procedural* cu cele ale statului membru solicitat, există totuși limite cu privire la sfera de aplicare a acestei dispoziții speciale avute în vedere. Mai exact, această creanță nu dobândește *din punct de vedere material* statutul unei creanțe care ar putea fi prezentată de statul membru solicitat.

36. Acest lucru este clar din modul de redactare și din contextul articolului 13 alineatul (1). Astfel, de exemplu, articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 prevede că „[s]tatul membru solicitat *nu este obligat* să acorde creanțelor altor state membre preferințele acordate pentru creanțe similare apărute în respectivul stat membru, *cu excepția* cazurilor în care statele membre vizate convin altfel sau există dispoziții contrare în legislația statului membru solicitat.” Acest lucru ca atare este suficient pentru a demonstra că creanțele statului membru solicitat sunt tratate ca fiind suficient de distincte și de separate de cele ale statului membru solicitant [15]. În felul său, acest lucru arată și limitele dispoziției avute în vedere la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24, întrucât în cazul în care creanța statului membru solicitant ar fi fost într-adevăr tratată ca fiind identică din punct de vedere material în acest scop cu o creanță a statului solicitat, al treilea paragraf al acestei directive ar fi fost lipsit de obiect și inutil.

37. În opinia noastră, efectul Directivei 2010/24 este, așadar, acela că statul membru solicitat acționează ca un fel de agent în numele statului membru solicitant în scopul executării creanței acestuia din urmă [16]. Cu toate acestea, în lipsa unei cesiuni specifice a creanței către statul membru solicitat – și nu există nicio sugestie că acesta a fost cazul în prezenta cauză – creanța rămâne a statului membru solicitant [17].

38. Într-adevăr, trebuie reamintit că potrivit articolului 1 din Directiva 2010/24, rolul statului membru solicitat este să asiste statul membru solicitant în vederea recuperării creanței *acestuia din urmă*. Astfel, suntem de acord cu afirmația guvernului spaniol [18] că o creanță a statului membru solicitant nu poate fi asimilată cu una a statului membru solicitat, iar creanța statului membru solicitant nu dobândește statutul de creanță a statului membru solicitat [19].

39. În această privință, Curtea a statuat recent la punctul 40 din Hotărârea din 14 martie 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209), că „în absența stabilirii, în Directiva 2010/24, a modalităților de păstrare a sumelor recuperate de statul membru solicitat înaintea transferului lor către statul membru solicitant, aceasta intră în competența statelor membre, cu condiția *ca obligația de a transfera sumele recuperate și dobânzile aferente să fie respectată*” [20].

14 Posibilitatea statului membru solicitat de a refuza să acorde asistență statului membru solicitant este foarte limitată. A se vedea Hotărârea din 26 aprilie 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, punctele 49-51).

15 Sublinierea noastră.

16 În principiu, statul membru solicitat trebuie să solicite plata cheltuielilor sale în legătură cu o cerere de recuperare mai degrabă de la debitorul în cauză decât de la statul membru solicitant. În temeiul articolului 20 alineatul (1) din Directiva 2010/24, „[…] autoritatea solicitată urmărește să recupereze de la persoana vizată cheltuielile legate de recuperare pe care le-a suportat și le reține, în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative din statul membru solicitat”.

17 În Hotărârea din 14 martie 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, punctele 33 și 34), Curtea a constatat că articolul 14 din Directiva 2010/24 prevede o repartizare a competențelor între organismele statului membru solicitant și cele ale statului membru solicitat. Astfel, litigiile privind creanța trebuie înaintate instanțelor din statul membru solicitant, în timp ce măsurile de executare adoptate în statul membru solicitat trebuie înaintate instanțelor din acest din urmă stat. Potrivit Curții, această repartizare a competențelor reprezintă corolarul faptului că creanța și instrumentele care permit executarea recuperării ei sunt stabilite în temeiul normelor de drept în vigoare în statul membru solicitant, în timp ce măsurile de executare sunt adoptate în statul membru solicitat, în conformitate cu dispozițiile de drept aplicabile în acesta din urmă. În opinia noastră, această repartizare a competențelor indică faptul că Directiva 2010/24 conține mai curând norme de procedură decât norme de drept material care să reglementeze, între altele, statutul sau temeiul unei creanțe.

18 A se vedea punctul 27 din observațiile acestuia.

19 Societatea Pantochim consideră că statul membru solicitat acționează în numele statului membru solicitant. A se vedea pagina 8 din observațiile acesteia. Guvernul belgian precizează la punctele 18 și 21 din observațiile sale că o creanță a statului membru solicitant dobândește statutul de creanță a statului membru solicitat, iar creanța statului membru solicitant este asimilată pe deplin cu cea a statului membru solicitat.

20 Sublinierea noastră. A se vedea articolul 13 alineatul (5) din Directiva 2010/24. Constatăm că, în timp ce în Hotărârea din 14 martie 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209) Curtea a urmat în mare măsură Concluziile avocatului general Bobek prezentate în cauza Metirato (C-695/17, EU:C:2018:944), aceasta nu a folosit expresia „asimilare deplină a creanțelor”, folosită în Concluziile avocatului general pentru a face referire la principiul prevăzut la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24, care impune tratarea creanțelor pentru care s-a formulat o cerere de recuperare ca și cum ar fi creanțe ale statului membru solicitat.

40. Având în vedere cele prezentate anterior, considerăm că articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24, care prevede că „orice creanță cu privire la care a fost formulată o cerere de recuperare este tratată ca și când ar fi o creanță a statului membru solicitat”, trebuie interpretat pur și simplu în sensul că acest din urmă stat membru este obligat să facă uz de prerogativele conferite și de procedurile instituite în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative din sistemul său juridic care se aplică creanțelor cu privire la impozite sau taxe identice sau similare. Este clar, din interpretarea articolului 13 alineatul (1) primul și al treilea paragraf din Directiva 2010/24, că o creanță a statului membru solicitant nu dobândește însă statutul unei creanțe pe fond a statului membru solicitat.

C. A doua întrebare

41. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență Curții să stabilească dacă termenul „privilegiu” din articolul 10 din Directiva 76/308 și din articolul 10 din Directiva 2008/55 trebuie interpretat în sensul că se referă la un drept de preferință care însoțește creanța, care îi conferă acesteia un drept de prioritate în cazul unui concurs de creanțe sau în sensul de orice mecanism care are drept ca efect, în caz de concurs, plata preferențială a creanței.

42. Astfel cum am arătat la punctul 30 din prezentele concluzii, considerăm că procedurilor pendinte la instanța de trimitere le este aplicabilă mai degrabă Directiva 2010/24 decât Directiva 76/308 sau Directiva 2008/55. În consecință, instanța de trimitere solicită interpretarea articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24. În această privință, urmărește să afle dacă termenul „privilegiu” trebuie interpretat în sensul de drept de preferință care însoțește creanța, care îi conferă acesteia un drept de prioritate în raport cu alte creanțe în caz de concurs sau în sensul de orice mecanism care are ca efect, în caz de concurs, plata preferențială a creanței. În pofida modului formal de redactare a acestei întrebări, în opinia noastră, instanța de trimitere nu a indicat în ce constă, potrivit sistemului său juridic, diferența practică dintre aceste două alternative.

43. În consecință, vom analiza această întrebare într-o anumită măsură în abstract, concentrându-ne pe formularea utilizată de directiva propriu-zisă.

44. Trebuie menționat că versiunea în limba engleză a articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 nu face nicio referire la termenul „privilegiu” [21]. Mai curând, acesta precizează că statul membru solicitat nu este obligat să acorde creanțelor altor state membre *preferințele* [22] acordate pentru creanțe similare născute în respectivul stat membru, cu excepția cazurilor în care statele membre vizate convin altfel sau există dispoziții contrare în legislația statului membru solicitat [23].

21 Versiunea în limba franceză a articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 se referă atât la „préférences”, cât și la „privilèges”. Articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 în versiunile în limbile spaniolă, cehă, daneză, germană, estonă, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă și suedeză folosesc același termen sau un termen aproape echivalent în întreg textul. Acest termen corespunde termenilor „preferințe”, „privilegii”, „(drept de) prioritate” sau „prerogative”.

22 Considerăm că termenul „preferințe” de la articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 este de fapt un sinonim al termenului „privilegiu” de la articolul 10 din Directiva 76/308 și articolul 10 din Directiva 2008/55. Cu toate acestea, trebuie subliniat că articolele propriu-zise sunt destul de diferite din punctul de vedere al domeniului de aplicare, iar conținutul acestora a evoluat de-a lungul timpului. A se vedea articolul 1 alineatul (9) din Propunerea Comisiei de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 76/308/CEE privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor rezultate din operațiuni cuprinse în sistemul de finanțare al Fondului European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA), precum și a prelevărilor agricole și drepturilor vamale și privind taxa pe valoarea adăugată și anumite accize (98/C 269/06), COM(1998) 364 final, care face referire mai degrabă la „preferințe” decât la „privilegii”. Textul adoptat în final, respectiv Directiva 2001/44, face referire la „privilegii”.

23 Pantochim (pagina 10 din observațiile acesteia), guvernul spaniol (punctul 31 din observațiile acestuia) și Cour d’appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) consideră că termenul „privilegiu” se referă la un avantaj sau la o prerogativă. Guvernul belgian susține că termenul „privilegiu” trebuie înțeles ca fiind dreptul de preferință care însoțește o creanță, care conferă acesteia un drept de prioritate față de alte creanțe în caz de concurs (punctul 40 din observațiile acestuia). Comisia consideră că acesta trebuie înțeles în sensul unor drepturi de plată prioritare care însoțesc o creanță (punctul 32 din observațiile acesteia).

45. Potrivit unei jurisprudențe constante, necesitatea unei aplicări uniforme a dreptului Uniunii și a principiului egalității impune ca termenii unei dispoziții de drept al Uniunii, care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre, să primească în mod normal o interpretare autonomă și uniformă, care să țină seama de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză [24]. În plus, în lipsa unei definiții a termenului „preferințe” (și/sau „privilèges” în versiunea în limba franceză [25])în Directiva 2010/24, sensul și domeniul de aplicare ale acestui termen trebuie determinate luând în considerare contextul general [26] în care acesta este utilizat și a sensului său obișnuit în limbajul curent [27].

46. Termenul „preferințe”, care apare numai în considerentul (14) și la articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24, nu este definit de această directivă și în cuprinsul ei nu se face referire la dreptul statelor membre în scopul definirii termenului respectiv. Considerentul (14) al Directivei 2010/24 menționează în esență că utilizarea de către statul membru solicitat a prerogativelor conferite în temeiul legislației sale naționale aplicabile în cazul creanțelor privind impozite sau taxe identice sau similare „nu ar trebui să se aplice[, ca regulă generală,] în ceea ce privește preferințele acordate creanțelor născute în statul membru solicitat. Cu toate acestea, ar trebui să devină posibilă includerea creanțelor altor state membre în rândul preferințelor, în temeiul unui acord între statele membre în cauză” [28].

47. Articolul 13 din Directiva 2010/24 este intitulat „Executarea cererii de recuperare”. Articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24 prevede în esență că autoritatea solicitată face uz de *prerogativele* conferite și de *procedurile* instituite în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative din acest stat membru pentru a recupera creanțele care fac obiectul unei cereri de recuperare. Orice astfel de cereri trebuie tratate în acest scop ca o cerere a statului membru solicitat, cu excepția cazului în care această directivă prevede altfel.

48. În opinia noastră, articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 nu este redactat sub forma unei excepții sau a unei derogări de la primul paragraf al articolului respectiv: acesta se referă mai curând la ceva distinct de prerogativele și de procedurile aplicabile în ceea ce privește punerea în executare a unei cereri de recuperare. În lumina contextului general și a modului de redactare a acestei dispoziții, considerăm că aceasta extinde, în anumite împrejurări, drepturi și beneficii *suplimentare*, conferite pentru punerea în executare a creanțelor statului membru solicitat, la creanțele statului membru solicitant, în plus față de competențele și procedurile menționate la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24. Astfel cum am subliniat deja, toate acestea consolidează concluzia în ceea ce privește prima întrebare potrivit căreia creanța statului solicitant nu trebuie tratată *pe fond* ca și cum ar fi o creanță formulată de statul solicitat întrucât, repetăm, toate acestea ar fi inutile în cazul în care creanța s-ar bucura de acest statut din punct de vedere material.

49. Având în vedere modalitatea largă și lipsită de rezerve în care este folosit termenul „preferințe” la articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24, considerăm că acest termen se referă la orice mecanism care, în cazul unui concurs de creanțe, are ca rezultat plata preferențială a creanței statului membru solicitat. Acest lucru ar include, fără a se limita la acestea, drepturile

24 Hotărârea din 16 noiembrie 2017, Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, punctul 38 și jurisprudența citată).

25 Subliniem din nou că, în opinia noastră, acești termeni sunt sinonime.

26 Propunerea Comisiei care a avut drept rezultat adoptarea Directivei 2010/24 nu a făcut referire la preferințe, ci la privilegii. A se vedea considerentul (13) și articolul 22 alineatul (2) din Propunerea de directivă a Consiliului privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor reprezentând impozite, taxe și alte măsuri (COM/2009/0028 final) (denumită în continuare „Propunerea de Directivă 2010/24”). Practic, această dispoziție din directivă prevede că în momentul executării unei cereri de asistență referitoare la o creanță care intră în domeniul de aplicare al directivei, autoritatea solicitată face uz nu numai de prerogativele, ci și de privilegiile conferite creanțelor născute în statul membru solicitat. Nu este clar din geneza Directivei 2010/24 motivul pentru care termenul „privilegiu” a fost modificat cu termenul „preferință” în diferitele versiuni lingvistice și care a fost obiectivul acestei modificări, în cazul în care a existat vreunul.

27 Hotărârea din 4 mai 2006, Massachusetts Institute of Technology (C-431/04, EU:C:2006:291, punctul 17 și jurisprudența citată).

28 A se vedea în schimb articolul 22 alineatul (2) din Propunerea privind Directiva 2010/24.

preferențiale sau prioritare acordate creanțelor statului membru solicitat cu privire la ordinea și rangul efectuării plății acestora, potrivit sistemului de insolvență din acest stat membru [29]. În consecință, statul membru solicitat *poate*, dar nu este *obligat*, să acorde astfel de drepturi preferențiale sau prioritare cu privire la creanțele statului membru solicitant în modalitatea prevăzută la articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 [30].

D. A treia întrebare

50. Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă posibilitatea de a compensa creanțele în caz de concurs, în condițiile prevăzute de o dispoziție de drept național precum articolul 334 din Legea-program din 27 decembrie 2004 sau articolul 194 din Legea-program din 22 decembrie 2008, trebuie considerată o preferință în sensul articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24.

51. Astfel cum a observat Comisia în observațiile sale scrise, prerogativa generală de a compensa creanțe reciproce face parte din prerogativele și procedurile existente în dreptul național în materie de recuperare a creanțelor. Astfel, această prerogativă de a compensa este valabilă nu numai cu privire la creanțele statului membru solicitat (în speță, statul belgian), ci și în ceea ce privește creanțele altor creditori în cazul în care există creanțe reciproce [31]. În consecință, considerăm că prerogativa de a compensa creanțele reciproce intră în principiu sub incidența articolului 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24 [32]. Astfel, de exemplu, în cazul în care Pantochim și statul german au creanțe reciproce, acestea s-ar putea în principiu compensa reciproc, cu condiția îndeplinirii acestei condiții și a tuturor celorlalte condiții prevăzute în dreptul belgian.

52. Poate că cererea de decizie preliminară nu clarifică suficient dacă articolul 334 din Legea-program din 27 decembrie 2004 sau articolul 194 din Legea-program din 22 decembrie 2008 derogă de la normele generale privind compensația prevăzute în Codul civil belgian. Sub rezerva verificării de către instanța națională, aceste reguli generale par să necesite existența unor cereri reciproce între aceleași persoane care acționează în aceeași calitate. Prin urmare, nu este clar dacă creanțele statului membru solicitat (în speță, statul belgian), care intră în domeniul de aplicare al articolul 2 din Directiva 2010/24, sunt tratate diferit de creanțele altor creditori în ceea ce privește aplicarea normelor privind compensația.

29 În această privință, remarcăm că aplicarea Directivei 2010/24 nu este limitată la cazurile în care debitorul statului membru solicitant este insolvent. Domeniul de aplicare al Directivei 2010/24 se extinde la toate creanțele prevăzute la articolul 2 din aceasta, cu excepția, printre altele, a limitelor obligațiilor autorității solicitate prevăzute la articolul 18 din această directivă.

30 Articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 prevede de asemenea că un stat membru care acordă preferințe pentru creanțele altui stat membru nu poate refuza acordarea acelorași preferințe pentru aceleași creanțe sau pentru creanțe similare ale altor state membre, în aceleași condiții. Astfel, în cazul în care se acordă preferințe pentru creanțele unui alt stat membru de către statul membru solicitat, acestea trebuie acordate în mod egal pentru creanțele tuturor celorlalte state membre. Având în vedere că astfel de preferințe pot funcționa în dezavantajul altor creditori, considerăm că astfel de preferințe ar trebui conferite prin lege într-un mod transparent, pentru notificarea altor creditori cu privire la acestea.

31 Desigur, normele privind compensarea în temeiul dreptului belgian trebuie determinate de instanța de trimitere.

32 A se vedea, în acest sens, susținerea Comisiei de la punctul 50 din observațiile formulate. În plus, deși nu se aplică *ratione temporis* procedurii de lichidare a Pantochim, articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO 2000, L 160, p. 1, Ediție specială 19/vol. 1, p. 143), intitulat „Compensarea”, prevede că „[d]eschiderea procedurii de insolvență nu aduce atingere dreptului unui creditor de a invoca compensarea creanței sale cu cea a debitorului asupra sa, dacă o astfel de operațiune este permisă de legea aplicabilă creanței debitorului insolvent.” Articolul 43 din acest regulament, intitulat „Aplicabilitatea în timp”, prevede că „[d]ispozițiile prezentului regulament se aplică numai în cazul procedurilor de insolvență care sunt deschise după intrarea sa în vigoare. Actele îndeplinite de un debitor înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament continuă să fie reglementate de legea aplicabilă acestora la data la care au fost îndeplinite.” Regulamentul nr. 1346/2000 a intrat în vigoare la 31 mai 2002. A se vedea articolul 47 din acesta. Regulamentul nr. 1346/2000 a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență (JO 2015, L 141, p. 19). A se vedea de asemenea articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848 cu privire la compensare, care este foarte asemănător cu articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000. În temeiul articolului 84 alineatul (1) din Regulamentul 2015/848, dispozițiile acestui „regulament se aplică numai procedurilor de insolvență care sunt deschise începând cu 26 iunie 2017. Actele îndeplinite de un debitor înainte de data menționată continuă să fie reglementate de legea aplicabilă acestora la data la care au fost îndeplinite.”

53. Într-adevăr, în cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere a citat pasaje din Hotărârea pronunțată de Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons) la 27 iunie 2016, în care s-a constatat că nici Legea-program din 27 decembrie 2004, și nici Legea-program din 22 decembrie 2008 nu derogă de la normele generale cu privire la compensația creanțelor prevăzute în Codul civil belgian care, după cum am menționat deja, presupune existența unor creanțe reciproce între aceleași persoane. În plus, potrivit Cour d'appel de Mons (Curtea de Apel din Mons), chiar dacă creanța statului german ar putea fi recuperată ca o datorie către statul belgian, aceasta rămâne o datorie către statul german și, în lipsa unor datorii reciproce, compensația nu poate opera.

54. În cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere a citat de asemenea anumite argumente ale statului belgian formulate în cadrul procedurii de recurs desfășurate în fața sa. În această privință, instanța de trimitere a afirmat că statul belgian a susținut că Legea-program din 27 decembrie 2004 și Legea-program din 22 decembrie 2008 stabilesc un sistem *sui generis* de compensație care nu necesită reciprocitate între datorii și creanțe în materie fiscală. Statul belgian a susținut că este permisă astfel o compensație cu privire la astfel de creanțe, sub rezerva formulării unei cereri de recuperare în conformitate cu Directiva 2010/24.

55. În observațiile scrise depuse la Curte, guvernul belgian susține că a treia întrebare este inadmisibilă, întrucât instanța de trimitere nu a explicat normele privind compensația potrivit Codului civil belgian și nu a explicat mecanismul de compensare prevăzut în Legea-program din 27 decembrie 2004 și în Legea-program din 22 decembrie 2008.

56. Cu o oarecare ezitare, suntem obligați să fim de acord cu această afirmație. În lipsa unei explicații reale în cererea de decizie preliminară sau, într-adevăr, în dosarul aflat la dispoziția Curții cu privire la modul în care funcționează acest așa-numit mecanism *sui generis* și cu privire la problema dacă, și, în caz afirmativ, în ce măsură acesta diferă de normele generale privind compensația prevăzute în Codul civil belgian, nu avem posibilitatea de a evalua într-un mod pertinent dacă acest mecanism se încadrează în sintagma „prerogativele și procedurile" de la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24 sau, dimpotrivă, constituie o preferință potrivit articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din această directivă.

57. În subsidiar față de observația cu privire la inadmisibilitate, guvernul belgian susține că mecanismul *sui generis* doar simplifică procedura de recuperare și de aceea nu ar trebui să fie considerat un privilegiu (o preferință).

58. În cazul în care Curtea ar considera că a treia întrebare este admisibilă și în cazul în care, astfel cum susține guvernul belgian, mecanismul în cauză se limitează să simplifice procedura de recuperare și nu conferă un tratament preferențial sau drepturi prioritare în ceea ce privește ordinea sau rangul plății creanțelor sale sau nu acordă preferință în alt mod statului belgian în calitate de creditor[33], în opinia noastră acest mecanism se încadrează în prerogativele și procedurile menționate la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24.

59. Toate acestea înseamnă că un stat membru ar avea posibilitatea să instituie, în normele sale naționale privind colectarea datoriilor, o prerogativă generală privind compensația cu privire la toate datoriile și să renunțe la cerința reciprocității, indiferent de identitatea creditorului. *În cazul în care* acesta ar fi într-adevăr efectul Legii-program din 27 decembrie 2004 și al Legii-program din 22 decembrie 2008, aspect ce urmează să fie evaluat și exclusiv de instanțele naționale, atunci această prerogativă sporită de compensare ar trebui considerată ca parte a „prerogativelor și procedurilor" obișnuite prevăzute de dreptul național în materie de insolvență, astfel cum se menționează la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24.

33 Situație care trebuie verificată de instanța de trimitere.

60. Pe de altă parte, se poate observa că, în opinia Comisiei, mecanismul în cauză aparent acordă statului belgian un drept preferențial la plată, care derogă de la normele obișnuite privind compensația și, ca atare, ar trebui considerat deci un privilegiu (o preferință) în sensul articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/34 [34]. Deși este regretabil că problema ar trebui să fie soluționată pe baza unei simple ipoteze, în cazul în care efectul Legii-program din 27 decembrie 2004 și al Legii-program din 22 decembrie 2008 a fost acela ca, prin renunțarea la cerința reciprocității creanțelor, să se confere statului belgian un drept de compensație preferențial sau sporit de care alți creditori nu beneficiau, atunci în opinia noastră acest lucru ar constitui o „preferință” în sensul articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24.

61. Desigur, chiar dacă ar fi adevărat, acest lucru nu ar schimba *în sine* nimic, întrucât trebuie reamintit că articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 prevede *de asemenea* că statele membre solicitate nu sunt obligate să acorde astfel de drepturi preferențiale în ceea ce privește creanțe similare ale statului membru solicitant, cu excepția cazurilor în care statele membre vizate convin altfel sau există în legislația statului membru solicitat astfel de drepturi preferențiale cu privire la creanțele statului membru solicitant.

62. Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, reiese din dosarul aflat la dispoziția Curții și în special din articolul 15 din Legea din 20 iulie 1979 [35] că în cadrul sistemului juridic belgian, creanțele unui stat membru solicitant *nu* beneficiază de fapt de nicio astfel de preferință sau privilegiu [36].

63. În plus, în lipsa oricărei formulări în acest sens, articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24, într-un mod similar cu articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24, nu modifică statutul și nu are ca rezultat transferul creanței statului membru solicitant către statul membru solicitat. În consecință, astfel de preferințe nu pot determina ca o creanță a statului membru solicitant a statutului să dobândească statutul de creanță a statului membru solicitat. Din motive de claritate, considerăm de asemenea că, în lumina obiectivului Directivei 2010/24, care este de a asigura, printre altele, că statul membru solicitat acordă asistență statului membru solicitant în scopul recuperării creanțelor acestuia din urmă, acordarea unor preferințe în temeiul articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 trebuie să funcționeze mai degrabă în beneficiul decât în detrimentul statului membru solicitant.

VI. Concluzie

64. Având în vedere aceste considerații, propunem să se răspundă la întrebările preliminare adresate de Cour de cassation (Curtea de Casație, Belgia) după cum urmează:

„Articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24/UE a Consiliului din 16 martie 2010 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri, care prevede că «orice creanță cu privire la care a fost formulată o cerere de recuperare este tratată ca și când ar fi o creanță a statului membru solicitat», trebuie interpretat în sensul că acest din urmă stat este obligat să facă uz de prerogativele conferite și de procedurile instituite în temeiul actelor

34 Comisia consideră că revine instanței de trimitere să evalueze dacă mecanismul de compensare în cauză constituie o preferință. A se vedea punctul 47 din observațiile Comisiei.

35 A se vedea de asemenea articolul 20 alineatul (1) din Loi transposant la Directive 2010/24/UE du Conseil du 16 mars 2010 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres mesures du 9 janvier 2012 (Legea de transpunere a Directivei 2010/24/UE din 16 martie 2010 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri din 9 ianuarie 2012), care prevede de asemenea, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, că creanțele din străinătate pentru care se solicită asistența *nu* se bucură de niciun privilegiu.

36 Guvernul belgian a afirmat de asemenea la punctul 51 din observațiile sale prezentate în fața Curții că creanțele unui stat membru solicitant *nu* beneficiază de niciun „privilegiu”.

cu putere de lege și al actelor administrative din sistemul său juridic care se aplică creanțelor cu privire la impozite sau taxe identice sau similare. Articolul 13 alineatul (1) primul și al treilea paragraf din Directiva 2010/24 trebuie interpretate în sensul că o creanță a statului membru solicitant nu dobândește însă calitatea de creanță pe fond a statului membru solicitat.

Termenul «preferințe» de la articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 se referă la orice mecanism care, în cazul unui concurs de creanțe, are ca rezultat plata preferențială a creanței statului membru solicitat. Acest lucru ar include, fără a se limita la acestea, drepturile preferențiale sau prioritare acordate creanțelor statului membru solicitat cu privire la ordinea și rangul efectuării plății acestora, potrivit sistemului de insolvență din acest stat membru. Statul membru solicitat poate, dar nu este obligat, să acorde astfel de drepturi preferențiale sau prioritare cu privire la creanțele statului membru solicitant.

Prerogativa generală de a compensa creanțe reciproce în temeiul dreptului național face parte din prerogativele și procedurile existente în dreptul național în materie de recuperare nu doar a creanțelor statului membru solicitat, ci și a creanțelor altor creditori în cazul în care există creanțe reciproce, și intră în principiu sub incidența articolului 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24.

Un mecanism care se limitează să simplifice procedura de recuperare și nu conferă un tratament preferențial sau drepturi prioritare în ceea ce privește ordinea sau rangul plății creanțelor statului membru solicitat se încadrează în prerogativele și procedurile menționate la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2010/24.

Articolul 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 nu modifică statutul și nu are ca rezultat transferul creanței statului membru solicitant către statul membru solicitat. În lumina obiectivului Directivei 2010/24, care este acela de a asigura, printre altele, că statul membru solicitat acordă asistență statului membru solicitant în scopul recuperării creanțelor acestuia din urmă, acordarea unor preferințe în temeiul articolului 13 alineatul (1) al treilea paragraf din Directiva 2010/24 trebuie să funcționeze mai degrabă în beneficiul decât în detrimentul statului membru solicitant.”